

Els Metges del Renaixement

Educació i medi ambient de Miquel Servet

per

J. AIGUADER I MIRÓ

NAIXEMENT I FAMILIA DE SERVET

Servet nasqué en 1511. Acceptem com a bona aquesta data, que ningú no pot assegurar ben certa, i no podem fiar-nos tampoc de Servet, perquè sovint l'altera.

La seva família gaudia de benestar. El pare era notari i la seva mare i un germà es declaren *infanzones* en el retaule de la parròquia de Vilanova de Sigena. Té parents capellans, rectors i abats; els seus germans són també gent d'Església.

No se sap res o ben poc dels primers anys de Servet. Hom creu que estudià a la Universitat de Saragossa; se sap amb certesa que estudià lleis a Tolosa del Llenguadoc.

LA UNIVERSITAT DE TOLOSA

Allí és on Servet comença a esplaiar el seu caràcter. La Universitat de Tolosa fou creada precisament per a combatre una heretgia, l'albigesa.

En el tractat de 1229, el compte Raimon VII ha d'aplanar-se a les exigències del rei de França. Lluís IX, i entre les exigències del vencedor se l'obliga a fundar una Universitat a Tolosa, perquè eduqui en la fe ortodoxa els albigesos que ha deixat vius la crueltat dels croates que comanava Simó de Montfort. Les fogueres de l'inquisidor Saat Domènec de Guzman faran la resta, en el que respecta a obra de proselitisme.

En 1230 es fundà la Universitat i com qualsevol altra empresa dels nostres dies envià una lletra, espècie de circular, "totes les escoles que floreixen en altres països" oferint els seus estudis, perquè "tots aquells que volen estudiar fins a la medulla l'ànima de la natura, poden escoltar ací

la lectura dels *Llibres sobre la Naturalesa*, prohibits a Paris". Efectivament, a Paris, Aristòtil, a qui veneraven com a màxima autoritat intel·lectual, tenia llibres interdits. I no és estrany el contrasentit, perquè en aquells temps el Papa Innocent III també prohibia als fidels la lectura de les Santes Escripures.

De totes maneres sembla paradoxal que una Universitat creada per a recolzar l'ortodòxia i amb professors enviats de Paris pel legat i el rei, i segurament triats entre els de doctrina més pura, en instal·lar-se a Tolosa prometien un ensenyament que en la Universitat mare no era permès. I que ho devien fer, ho prova que en la butlla de 1245 se'ls "prohibeix de llegir mai ni en lliçons ordinàries ni extraordinàries els llibres d'Aristòtil sobre la natura, mentre no hagin estat examinats i esporgats de tot error i de sospita d'error".

LA UNIVERSITAT DE TOLOSA EN L'EPOCA DE SERVET

Servet marxa a Tolosa a estudiar lleis en 1525 o 1526. Tolosa era la Universitat més propera i de fama universal, sobretot en lleis. Era en el temps que els francesos deien "*Paris pour voir.—Lyon pour avoir.—Bordeaux pour dispendre.—Et Toulouse pour apprendre*". Les seves aules s'emplenaven a les primeries de segle XV i es diu que el professor Joan de Corras reunia 4.000 alumnes. De tot arreu hi acudien els estudiants i la vida era planera i joiosa perquè el Migdia ho amarava d'aquell sentit de naturalesa ubèrrima. Als estudiants es distreien amb una vida de disbauxa i d'impertinència i si bé la Universitat havia minvat en els privilegis medievals que la feien